

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кафедра новітньої історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ
Докап історичного факультету
В.І. Мільчев

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ВІД БАРОКО ДО
ПОСТМОДЕРНУ»**

напря́м підготовки _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
6.020302 – історія
(шифр і назва напрямку підготовки)
факультет **історичний**
(назва факультету)

2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма «Історія українського мистецтва від бароко до постмодерну» для студентів за напрямом підготовки 6.020302 – історія.

«29» серпня, 2017 року – 11 с.

Розробники: Грушева Т.В., к.і.н., доцент кафедри новітньої історії України

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри новітньої історії України

Протокол від «29» серпня, 2017 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Ф.Г.Турченко)
(підпис) (ініціали та прізвище)

«29» серпня, 2017 року

Схвалено науково-методичною радою історичного факультету

Протокол від «29» серпня 2017 року № 1

Голова _____ (І.М. Кривко)
(підпис) (ініціали та прізвище)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 0203 – Гуманітарні науки	За вибором	
Змістових модулів – 2	Напрямок підготовки <u>6.020302 – Історія</u>	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		2-й	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Рівень вищої освіти: бакалаврський	4 -й	
		Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Самостійна робота	
		62 год.	
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення основних періодів розвитку українського мистецтва, аналіз історичної специфіки української мистецької традиції, що постає невід'ємною умовою формування ціннісних орієнтирів та гуманізації сучасного українського соціокультурного простору.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення феномену українського мистецтва,
- розкрити закономірності його функціонування і розвитку,
- сформувати у студентів поглибленого розуміння фундаментальних понять і категорій української культури,
- проаналізувати сучасні методи мистецтвознавчого аналізу,
- висвітлити тенденції сучасних соціокультурних трансформацій в українській культурі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- суть, зміст поняття «мистецтво»;
- головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації українського мистецтва;
- процеси та події, які зумовлювали зміну мистецьких напрямків в Україні;
- визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів української культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);
- світоглядні засади визначних представників українського мистецтва різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;
- місце та значення українського мистецтва в системі світової культури;
- зіставлення мистецьких явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури.

вміти:

- пояснити суть феномену культури, роль мистецтва у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових мистецьких цінностей;
- характеризувати та наводити приклади здобутків та пам'яток мистецтва України;
- порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури України;
- визначати роль і місце української культури в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку української національної мистецької традиції;
- аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних мистецьких процесів, які стосуються як історії української, так і світової культури;
- обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань мистецької спадщини України, а також турбуватися про збереження та примноження національної культурної спадщини.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО НОВОГО ЧАСУ ТА МОДЕРНОЇ ДОБИ

Тема 1. Мистецтво козацьких часів

Тема 2. Культурні традиції українського ренесансу (XV-перша половина XVII ст.)

Тема 3. Українське мистецтво XVII – XVIII ст.

Тема 4. Особливості мистецького життя України у XIX ст.

Тема 5. Культура як умова відродження нації в українській естетичній традиції кінця XIX – початку XX ст.

Змістовий модуль II. МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ ЗА НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

Тема 6. Культурна політика радянської влади у 1920 – 1930 рр.

Тема 7. Особливості мистецького розвитку України у міжвоєнний період

Тема 8. Мистецьке життя в Україні часів Другої світової війни

Тема 9. Метаморфози мистецького життя України: від сталінських морозів до хрущовської відлиги

Тема 10. Якість розвитку українського мистецтва у другій половині 60-х – 80-і рр. XX ст.

Тема 11. Мистецькі процеси України в умовах нової соціальної реальності

Структура навчальної дисципліни

	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
		денна форма					Заочна форма						
		усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с/п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО НОВОГО ЧАСУ ТА МОДЕРНОЇ ДОБИ													
1	Тема 1. Мистецтво козацьких часів	8	2				6						
2	Тема 2. Культурні традиції українського ренесансу (XV-перша половина XVII ст.)	8		2			6						
3	Тема 3. Українське мистецтво XVII – XVIII ст.	10	2	2			6						
4	Тема 4. Особливості мистецького життя України у XIX ст.	10	2	2			6						
5	Тема 5. Культура як умова відродження нації в українській естетичній традиції кінця XIX – початку XX ст.	8	2				6						
	Разом за змістовим модулем 1	44	8	6			30						
	1	2	3	4	5		7						
6	Тема 6. Культурна політика радянської влади у 1920 – 1930 рр.	10		2			6						
7	Тема 7. Особливості мистецького розвитку України у	4	2				6						

	міжвоєнний період												
8	Тема 8. Мистецьке життя в Україні часів Другої світової війни	8		2			6						
9	Тема 9. Метаморфози мистецького життя України: від сталінських морозів до хрущовської відлиги	8	2				6						
10	Тема 10. Якість розвитку українського мистецтва у другій половині 60-х – 80-і рр. XX ст.	8		2			4						
11	Тема 11. Мистецькі процеси України в умовах нової соціальної реальності	8	2	2			4						
	Разом за змістовим модулем 2	46	6	8			32						
	Усього годин	90	14	14			62						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<i>Тема 1. Мистецтво козацьких часів</i>	2	
2	<i>Тема 3. Українське мистецтво XVII – XVIII ст.</i>	2	
3	<i>Тема 4. Особливості мистецького життя України у XIX ст.</i>	2	
4	<i>Тема 5. Культура як умова відродження нації в українській естетичній традиції кінця XIX – початку XX ст.</i>	2	
5	<i>Тема 7. Особливості мистецького розвитку України у міжвоєнний період</i>	2	
6	<i>Тема 9. Метаморфози мистецького життя України: від сталінських морозів до хрущовської відлиги</i>	2	
7	<i>Тема 11. Мистецькі процеси України в умовах нової соціальної реальності</i>	2	
	Усього	14	

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<i>Тема 2. Культурні традиції українського ренесансу (XV-</i>	2	

	<i>перша половина XVII ст.)</i>		
2	Тема 3. Українське мистецтво XVII – XVIII ст.	2	
3	Тема 4. Особливості мистецького життя України у XIX ст.	2	
4	Тема 6. Культурна політика радянської влади у 1920 – 1930 рр.	2	
5	Тема 8. Мистецьке життя в Україні часів Другої світової війни	2	
6	Тема 10. Якість розвитку українського мистецтва у другій половині 60-х – 80-і рр. XX ст.	2	
7	Тема 11. Мистецькі процеси України в умовах нової соціальної реальності	2	
	Усього	14	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Мистецтво козацьких часів	6	
2	Тема 2. Культурні традиції українського ренесансу (XV-перша половина XVII ст.)	6	
3	Тема 3. Українське мистецтво XVII – XVIII ст.	6	
4	Тема 4. Особливості мистецького життя України у XIX ст.	6	
5	Тема 5. Культура як умова відродження нації в українській естетичній традиції кінця XIX – початку XX ст.	6	
6	Тема 6. Культурна політика радянської влади у 1920 – 1930 рр.	6	
7	Тема 7. Особливості мистецького розвитку України у міжвоєнний період	6	
8	Тема 8. Мистецьке життя в Україні часів Другої світової війни	6	
9	Тема 9. Метаморфози мистецького життя України: від сталінських морозів до хрущовської відлиги	6	
10	Тема 10. Якість розвитку українського мистецтва у другій половині 60-х – 80-і рр. XX ст.	4	
11	Тема 11. Мистецькі процеси України в умовах нової соціальної реальності	4	
	Усього	62	

Методи навчання

Лекція, читання та коментар історичних джерел, робота з ілюстративним матеріалом, бесіда, групові дискусії, аудіовізуальний метод, електронні презентації.

Методи контролю

Поточний контроль передбачас:

- практичні завдання з кожного модуля у відповідні аудиторні години (семінарські заняття);
- письмові контрольні роботи;
- домашні контрольні роботи;

- індивідуальна співбесіда;
- колоквіум;
- захист індивідуального завдання;
- самостійне опрацювання монографічної літератури з подальшим рейтинговим оцінюванням;
- перевірка конспектів;
- виконання модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль передбачає залік в усній формі.

Критерії оцінювання та система накопичення балів.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Шкала оцінювання

Система бальних оцінок семінарських (практичних) занять:

Семінарське заняття складається із відповідей студентів на тематичні питання. За результатами всіх семінарських занять студент одержує **максимально 35 балів (7 семінарських занять).**

Максимальна оцінка 5 балів за кожне семінарське заняття:

Виконання завдання комплексно оцінюється викладачем, враховуючи такі **критерії:**

- повнота розкриття питання;
- правильність відповідей (правильне, чітке, глибоке викладення теоретичних понять);
- ступінь усвідомлення програмного матеріалу і самостійність міркувань;
- новизна навчальної інформації; рівень використання наукових (теоретичних знань);
- вміння користуватись засвоєними теоретичними знаннями;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки.

Доповнення та участь у дискусії на семінарському занятті оцінюється у **1–3 бали.**

Самостійна робота (опрацювання окремих розділів навчальної програми)

Виконана практична робота комплексно оцінюється викладачем, враховуючи такі критерії:

- правильність одержаних відповідей;
- суттєве, стисле, доцільне розкриття теоретичного аспекту завдання;
- повнота відповіді.

Виконання самостійної роботи у повному обсязі оцінюється в **6 балів.**

Завдання для поточного контролю

Написання есе на тему:

1. Розквіт староукраїнської літературної мови (XVII – перша чверть XVIII ст.).
2. Літературна діяльність Т.Г. Шевченка.
3. Меценати та колекціонери наприкінці XIX – на початку XX ст.
4. Література періоду національно-демократичної революції (1917-1920 рр.).
5. Українське кіно в період становлення радянської влади.
6. Образотворче мистецтво в Україні у 1930-і рр..
7. Театр та кіно часів Другої світової війни.
8. Театр в Україні у повоєнні роки.
9. Кіно в Україні у повоєнний період.
10. Культосвітні заклади у другій половині 60-х – 80-і рр.
11. Нові оберти політики русифікації та втручання у творчий процес митців у другій половині 60-х – 80-і рр.
12. Національне відродження української культури часів незалежності.
13. Нові тенденції в мистецькому житті як результат отриманої в 90-і рр. свободи творчості.
14. Народне і самодіяльне мистецтво в сучасній Україні.
15. Еволюція державної концепції відродження національної культури.
16. Боротьба різних політичних сил за подальший поступ українського мистецтва.
17. Перспективи розвитку національної культури.

Есе – літературний жанр, що передбачає володіння аналітичним мисленням. Це – міні-твір з вільною композицією, в якому необхідно сформулювати власні враження, щодо запропонованої теми. Есе повинно включати в себе наступні елементи: 1) вступна частина, 2) основна частина (виклад матеріалу викладається за певним алгоритмом та повинен аргументуватися), 3) висновки (узагальнення з теми, логічне завершення основної частини). Наведені висновки викладаються у вільному стилі, не передбачають стандартних формулювань; есе має ґрунтуватися на власних знаннях та уявленнях; слід уникати стандартних речових зворотів.

Бали	Критерії оцінювання есе
15	Самостійно проведений аналіз теми; ґрунтовне знайомство з фаховою літературою, зіставлені різні погляди, висловлено власні думки. Есе відзначається логічною побудовою, переконливістю аргументів, вдалим використанням професійною термінологією, лексичним розмаїттям, чіткістю висновків.
10-14	Самостійно проведений аналіз літератури. В аналітичній частині не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені думки відзначаються оригінальністю та аргументованістю.
10-13	Продемонстровано знання фахової літератури та володіння термінологією. В аналітичній частині певні аспекти висвітлені не достатньо переконливо, проте допущені помилки фактологічного плану.
8-12	Продемонстровано володіння професійною лексикою. Матеріал есе викладено послідовно, висновки чіткі. Аналітична частина тексту не збалансована, відсутня особиста позиція автора та її аргументація.
3-7	У цілому есе логічно побудовано. Зустрічаються стилістичні помилки. Текст відзначається описовістю, разом з тим містить і певні самостійні спостереження.
1-2	Текст есе побудовано з окремих, не пов'язаних між собою речень, лексика дуже бідна, багато стилістичних помилок. Викладення головних положень виявляє відсутність базових знань з предмету.

Теми презентацій:

1. Хрестово-купольний тип храму: історія виникнення та поширення.
2. Релігійна архітектура України (X-XIII ст.): особливості будівництва.
3. Своєрідність мистецької традиції Галицько-Волинської держави.
4. Ювелірна справа Київської Русі.
5. Творчість Йова Кондзелевича.
6. Творчість Іван Руткович.
7. Колористика українського бароко.
8. Романтична направленість у творчості Т.Шевченка.
9. Іконописний романтизм І.Сошенка – основа для формування Лаврської школи іконопису.
10. Плакати СРСР 1930-х рр.: боротьба мистецтва з ідеологією.
11. Радянський костюм як відображення суспільно-економічних змін в УСРР 1929-1939 рр.
12. Творчість Івана Марчука.
13. Творчість сучасних українських модельєрів.
14. Традиції, модерн та постмодерн в сучасному українському мистецтві.
15. Особливості вишиванок різних регіонів України.
16. Опішня – гончарна столиця України.

Презентації зараховуються від 10 слайдів.

Рівень виконання	Кількість балів	Критерії оцінювання презентацій
Високий	8-10	Глибоке розкриття теми, ілюстративний матеріал представлено правильно, всі слайди мають коректні коментарі.
Достатній	7-9	Тема розкрита, в роботі мають незначні неточності.
Середній	4-6	Тема розкрита неповністю.
Низький	1-3	Розкриті лише окремі аспекти теми, бракує коментарів.

Підсумковий контроль – усний залік – максимальна оцінка 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Об'єктом рейтингового оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Критерії комплексного оцінювання доводяться до студентів на початку викладання навчальної дисципліни.

Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати студент за 2 модулі дисципліни дорівнює 100 балам.

Методичне забезпечення

1. Грушева Т.В. Історія зарубіжної та української культури. Методичні рекомендації для студентів історичного факультету. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 66 с.

2. Грушева Т.В. Історія української культури. Навчально-методичний посібник для студентів неісторичних напрямів підготовки. – Запоріжжя : ЗНУ, 2011. – 75 с.

Підручники:

1. Історія української культури у п'яти томах. За ред. Асеев Ю.С., Баран В.Д., Баранов І.А. Київ : Наукова думка, 2001.

2. Меднікова Г.С. Українська і зарубіжна культура ХХ століття: Навчальний посібник. Київ : Атіка, 2002. 296 с.

3. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. І. Огієнко. Київ : Абрис, 1991. 272 с.

4. Попович М.В. Нарис історії культури України. Київ : «АртЕк», 1998. 728 с.

5. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича. Київ : Либідь, 1993. 592 с.

6. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. Київ : Знання, 2003. 277 с.
7. Шейко В.М. Історія української культури. Харків : ХДАК, 2001. 400 с.

Інформаційні ресурси:

1. UKRAINIAN HISTORICAL LIBRAR / <http://ukrhistory.narod.ru/texts/yakovenko-5.htm>
2. Бібліотека українського мистецтва / <http://uartlib.org/ukrayinski-hudozhniki/>
3. Вінницький обласний художній музей [Офіційний сайт] / <http://artmuz.org.ua/>
4. Галереи. Альбомы. Каталоги Музеи. Живопись / <http://bibliotekar.ru/muzeu.htm>
5. Державний музей українського народного декоративного мистецтва [Офіційний сайт] / <http://www.mundm.kiev.ua/>
6. Електронна бібліотека «Чтиво» / <http://chtyvo.org.ua/>
7. Електронна бібліотека української літератури / <http://www.ukrclassic.com.ua/>
8. Живопись. Краткий словарь терминов / <http://bibliotekar.ru/slovarZhivopis/index.htm>
9. Інститут історії України НАН України / <http://www.history.org.ua>
10. Ізборник / <http://litorus.org.ua/>
11. Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків [Офіційний сайт] / <http://khanenkomuseum.kiev.ua/>
12. Музей мистецтв Прикарпаття [Офіційний сайт] / <http://thereart.com/museum frankovsk>
13. Музей сучасного мистецтва України [Офіційний сайт] / <http://www.modern-museum.org.ua/>
14. Музей українського живопису (м. Дніпро) / <http://museum.net.ua/>
15. Національний музей літератури України [Офіційний сайт] / <http://museumlit.org.ua/?lang=uk>
16. Національний художній музей України [Офіційний сайт] / <http://namu.kiev.ua/>
17. Одеський художній музей [Офіційний сайт] / <http://ofam.od.ua/>
18. Портал изобразительного искусства / <http://arts.in.ua/>
19. Українська електронна бібліотека / <http://exlibris.org.ua/main/index.html>.
20. Харківський літературний музей [Офіційний сайт] / <http://litmuzey.057.ua/>
21. Харківський художній музей [Офіційний сайт] / <http://artmuseum.kh.ua/>
22. Херсонский художественный музей им. А.А. Шовкуненко [Офіційний сайт] / <http://artmuseum.ks.ua/>
23. Читанка / <http://chytanka.com.ua/ebooks//index.php?action=browse#>